

Μικρασιατών 1, 38333, Βόλος

www.volosmuseum.gr

Τηλ. 2421036555

Προς:
Πρωθυπουργό κ. Αλέξη Τσίπρα
Γραφείο Πρωθυπουργού
Κοιν.
Πίνακας Αποδεκτών

Θέμα: Καθεστώς προστασίας των Γεωλογικών Μνημείων της Ελλάδας

Αξιότιμε κ. Πρωθυπουργέ,

με αφορμή το πρόσφατο περιστατικό καταστροφής ενός μοναδικού γεωλογικού μνημείου, ιχνών βάδισης από πρώιμα ανθρωποειδή ηλικίας 5,7 εκατομμυρίων ετών στο Καστέλι Κρήτης, θα επιθυμούσα να εφιστήσω την προσοχή σας και να πράξετε τα δέοντα για την προστασία ενός σημαντικού κεφαλαίου της Ελλάδας, αυτό της γεωλογικής και φυσικής μας κληρονομιάς. Το εν λόγω περιστατικό καταστροφής που είχε ως απώτερο πιθανό σκοπό την εμπορία των ιχνών βάδισης είναι απλά η κορυφή του παγόβουνου, ενός προβλήματος που ταλανίζει δεκαετίες τη χώρα.

Κατ' αρχάς ως Γεωλογικά Μνημεία ορίζονται οι γεωμορφές που κρίνονται σημαντικές για τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας, την ποιότητα ζωής των ανθρώπων, τη γεωλογική και πολιτιστική κληρονομιά. Τέτοια μνημεία θεωρούνται γενικά οι γεώτοποι, τα σπήλαια και οι καρστικές περιοχές, εμφανίσεις ρηγμάτων, σπάνιες επιφανειακές γεωμορφές, αξιόλογα κοιτάσματα, πετρώματα, ορυκτά, ορυχεία, λατομεία, παλαιοντολογικά κατάλοιπα, υδροφορείς, ποταμοί, λίμνες, φαράγγια και κάθε άλλο στοιχείο γεωλογίας που χρήζει μελέτης, προβολής και προστασίας.

Εδώ και δεκαετίες τα γεωλογικά μνημεία της Ελλάδας ελλείπει επαρκούς νομοθετικού πλαισίου προστασίας καταστρέφονται από πράξεις χρυσοθηρίας, λαθροθηρίας, αρχαιοκαπηλίας, από δραστηριότητες βιομηχανιών ακόμη και από απλή άγνοια. Ενδεικτικά αναφέρω κάποια παραδείγματα. Πριν από 15 χρόνια αγροτικός δρόμος στην περιοχή της Όθρου στη Μαγνησία διανοίχτηκε ακριβώς πάνω από ένα σημαντικό σπήλαιο. Σε περιοχή της Επιδάουρου με μοναδικής επιστημονικής αξίας απολιθώματα αμμωνιτών (απολιθωμάτων του Μεσοζωικού αιώνα) λειτουργούσε λατομείο. Σε αργιλωρυχείο της Μαγνησίας τοπική βιομηχανία εξορύσσει άργιλο, όπου περιέχονται απολιθώματα θηλαστικών ζώων με ηλικία 2 εκατομμύρια (μαμμούθ, ύαινες, άλογα, καμηλοπαρδάλεις, γαζέλες κ.ά.) και τα οποία θρυμματίζονται από τα σκαπτικά μηχανήματα. Επίσης σε ένα πλήθος εξορυκτικών εργασιών και διανοίξεων δρόμων, όπου πραγματοποιούνται χωρίς επίβλεψη, κομμάτια της γεωλογικής μας κληρονομιάς που θα μπορούσαν να αναδειχθούν και να προσφέρουν στις τοπικές οικονομίες καταστρέφονται επί τόπου.

Αυτή λοιπόν η εικόνα που παρουσιάζει η χώρα μας στο κεφάλαιο της προστασίας της γεωλογικής κληρονομιάς δεν μας τιμά. Αντιθέτως μας κατατάσσει στις υποανάπτυκτες χώρες, όπου σημαντικά στοιχεία γεωλογίας γίνονται βορά είτε της καταστροφικής μανίας είτε της εγκληματικής αδιαφορίας και άγνοιας. Επίσης η έρευνα και η καταγραφή των γεωλογικών μνημείων έχει γίνει αποσπασματικά, πλημμελώς και χωρίς απτά αποτελέσματα από διάφορους φορείς. Σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα υπάρχουν Υπηρεσίες που γίνονται τροχοπέδη της έρευνας. Πρόσφατα η Εφορεία Σπηλαιολογίας Παλαιοανθρωπολογίας αναίτια δεν επέτρεψε την εξερεύνηση σε ομάδα σπηλαιοεξερευνητών της Εταιρείας Σπηλαιολογικών Ερευνών Θεσσαλίας σε κανένα σπήλαιο της νήσου Νάξου (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΠΣ/ΤΑΠΠΠ/121996/77301/1392/662), διότι η καταγραφή όπως επισημάνθηκε σε σχετικό έγγραφο της ανήκει... Με αυτόν τον τρόπο το κράτος αποθαρρύνει ανθρώπους που θέλουν να μελετήσουν και να προστατέψουν τα γεωλογικά μνημεία της Ελλάδας, ενώ στο μεταξύ πλήθος χρυσοθήρων και αρχαιοκαπήλων προκαλούν φθορές κάτω από τη μύτη αυτών των Υπηρεσιών.

Η λύση στο πρόβλημα είναι σχετικά απλή κι έχει επισημανθεί στο παρελθόν από το Συνήγορο του Πολίτη και άλλους φορείς με τη θεσμοθέτηση σαφούς νομικού πλαισίου προστασίας. Είναι επίσης απαραίτητο να συσταθεί μία ειδική Υπηρεσία στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, η οποία θα πρέπει να επανδρωθεί με ειδικούς επί του θέματος γεωεπιστήμονες και να αναλάβει την καταγραφή, τον έλεγχο της έρευνας και κυρίως την προστασία των γεωλογικών μνημείων της χώρας μας. Σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες υπάρχει βάση δεδομένων και χωρική απεικόνιση αυτών των στοιχείων και σαφές νομοθετικό πλαίσιο προστασίας. Στη χώρα μας αυτό γίνεται περιορισμένα και εντοπίζεται σε οργανωμένες γεωτουριστικά περιοχές, όπως για παράδειγμα στο απολιθωμένο δάσος της Λέσβου. Επίσης θεμιτό θα ήταν ένα μεγάλο μέρος της στοχοθεσίας αυτής της Υπηρεσίας να είναι η παιδεία και επιμόρφωση του ελληνικού λαού σε θέματα γεωλογικής κληρονομιάς και γεωδιατήρησης με τη δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ενημερωτικών συνεδρίων και ημερίδων, διότι η γνώση θα αποτελέσει το πιο ισχυρό όπλο στην προστασία των γεωλογικών μνημείων.

Όσο το κράτος αρνείται να θεσμοθετήσει την προστασία των γεωλογικών μνημείων και να συστήσει μία μικρή υπηρεσία που θα παράξει τόσο μεγάλο έργο, θα συνεχίσουμε να βλέπουμε στο μέλλον καταστροφές, ίσως και μεγαλύτερες από αυτή που συντελέστηκε στο Καστέλι Χανίων. Προτείνουμε λοιπόν αρχικά μία συνάντηση ενημέρωσης με την παρουσία σας και τη συμμετοχή των αρμόδιων Υπουργών, όπου θα ήταν καλό να συμμετάσχουν εκτός από τους εκπροσώπους των Μουσείων Φυσικής Ιστορίας της χώρας μας, εκπρόσωποι του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.), των τριών Τμημάτων Γεωλογίας της χώρας μας, της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρείας, καθώς και του Συνήγορου του Πολίτη.

Ο Διευθυντής
Μάρκος Βαξεβανόπουλος
Δρ. Γεωλόγος Α.Π.Θ.

Αποδέκτες Κοινοποίησης Επιστολής

1. **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Λέσβου,**
Σίγρι Λέσβου, τηλ. 2251047033, email: lesvospf@otenet.gr
2. **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης,**
Ηράκλειο Κρήτης, τηλ. 2810324366, email: info@nhmc.uoc.gr
3. **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή,**
Κηφησιά, τηλ. 2108015870, email: goul@gnhm.gr
4. **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κωτσιομύτη,**
Λυγουριό Αργολίδας, τηλ. 2753022588, email: info@museum-kotsiomitis.gr
5. **Μουσείο Γεωλογικής Ιστορίας Ολύμπου,**
Λεπτοκαρυά Πιερίας, τηλ. 2352031901, email: olympusmuseum@gmail.com
6. **Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών,**
Αθήνα, τηλ. 2131337000, email: dirgen@igme.gr
7. **Τμήμα Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος (Ε.Κ.Π.Α.),**
Αθήνα, τηλ. 2107274418, email: secr@geol.uoa.gr
8. **Τμήμα Γεωλογίας (Α.Π.Θ.)**
Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310998450, email: info@geo.auth.gr
9. **Τμήμα Γεωλογίας (Πανεπιστήμιο Πατρών),**
Πάτρα, τηλ. 2610997922, email: geosecret@upatras.gr
10. **Ελληνική Γεωλογική Εταιρεία**
Τμήμα Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος, Αθήνα, τηλ. 2107274862
11. **Συνήγορο του Πολίτη**
Αθήνα, τηλ. 2131306600, email: press@synigoros.gr